

Ово је прича о нама

страница 2

Из Европске комисије о укидању роминџа
**Колико ћемо још чекати на
бесплатан интернет и позиве?** страница 3

Прошесџи младеновачких пољопривредника
**Блокада раскрсница
тракторима • Проширена
Немањина улица у Рајковцу** страница 4

Савеџи возачима
**Испражњен акумулатор,
чест проблем возача** страница 4

Пишу сџручњаџи ПССС Младеноваџ
Резидба засада шљиве страница 5

Мој ChatGPT-5 и ја /10
Шџи још нисмо рекли, а морало би да се каже страница 6

**СПОРТ: Одбојка, Прва лига Србије
Младеноваџ Кос. Митровица 3:2** страница 8

MILOŠ RADOVIĆ

"NE DAM VETRU DA TE DIRA"

CENTAR ZA KULTURU I
TURIZAM MLADENOVAC

7.3.2026.

20:00

ULAZ SLOBODAN

KARTE PREUZETI NA BLAGAJNI OD 18. FEBRUARA

Када се сруши табла захвалности, руши се сопствена мера

У Младеновцу 1915. године, усред рата, глади и болести, подигнут је споменик у знак захвалности мисији Шкотских жена коју је предводила др Елси Инглис. То није био споменик моћи. Није био споменик победи. Није био споменик идеологији. Био је споменик захвалности. Сто једанаест година та чесма стоји на истом месту. Преживела је светске ратове, смене држава, промене система, политичке поделе. Нико је није дирао. Нико није сматрао да му смета. До сада.

Пре четири вечери неко је срушио таблу са ликом жене која је дошла из далеке земље да лечи наше рањенике. Није дошла по корист. Није дошла по славу. Дошла је из убеђења да је људски помоћи. И тај лик је некоме засметао.

То није питање хулиганства. То је питање нивоа свести. Када се подигне рука на знак захвалности, онда проблем није у табли и држачима - него у вредностима. Споменик из 1915. говори о времену у којем су људи, упркос страдању, умели да препознају племенитост и да је обележе. Данас, у миру, неко је проценио да је такво сећање сувишно.

То је поражавајуће.

Ако не знамо ко је била др Елси Инглис, то је пропуст образовања. Ако знамо - па ипак рушимо - онда је то нешто много горе.

Не можемо се истовремено позивати на традицију и рушити сопствене знаке памћења. Не можемо се заклињати у историју, а газити симболе захвалности. Народ који не поштује оне који су му помогли у најтежим временима - шаље поруку о себи, не о њима.

Табла је враћена.

То је најлакши део посла.

Теже је вратити меру. Теже је вратити осећај да постоје границе које се не прелазе. Јер споменик није ствар политике. Он је ствар достојанства.

Ако дозволимо да нам захвалност постане небитна, онда нам и памћење постаје сувишно. А без памћења, остаје само бука садашњости.

Младеновац није мали зато што има мало становника.

Мали постајемо онда када нам велики људи постану безначајни.

Ово није прича о табли.

Ово је прича о нама.

Слободан Станковић Лицко

Из Европске комисије су нам објаснили све о укидању роминга:

Колико ћемо још чекати на бесплатан интернет и позиве?

Европска комисија предложила је отварање преговора о укључивању земаља Западног Балкана у режим „Roam like at Home“, чиме би грађани региона и Европске уније могли да користе мобилне телефоне без додатних ролинг трошкова, као код куће. Уколико иницијатива буде спроведена, то би значило да корисник мобилне телефоније из Србије у Немачкој или Италији плаћа позиве, поруке и интернет по ценама из свог домаћег пакета, без додатних тарифа. Исто би важило и за грађане ЕУ који путују у регион.

„Идеја је да би, наравно, и грађани ЕУ и грађани Западног Балкана могли да путују и обављају позиве, шаљу поруке и користе мобилне податке без додатних ролинг трошкова. Наравно, то подразумева низ корака. Починемо са предлогом преговарачких мандата, који је данас усвојен, а којим Комисија тражи одобрење Савета за отварање преговора са партнерима са Западног Балкана,“ рекао је Рикардо Кардосо, портпарол Европске комисије на брифингу у Бриселу, пренео је дописник ЕУправо зато.

Како систем функционише данас?

Унутар Европске уније ролинг је укинут још 2017. године. Правило „Roam like at Home“ омогућава грађанима држава чланица да у другим чланицама користе мобилне услуге по домаћим ценама. Земље Западног Балкана, Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Албанија и Косово*, од 2021. године имају сличан режим унутар региона. Грађани тих држава међусобно не плаћају ролинг.

Да ли ће ролинг бити укинут одједном свим земљама Западног Балкана?

Из Европске комисије поручују да је рано заузимати став о томе да ли ће то моћи да се уради одједном или ће се ићи појединачно, кроз билатералне споразуме и да све то треба посматрати у ширем контексту постепене интеграције Западног Балкана у ЕУ. Међутим, између ЕУ и Западног Балкана ролинг се и даље наплаћује. Иако су цене последњих година постепено снижаване, корисници и даље плаћају додатне трошкове када прелазе границу између ЕУ и региона.

Ако би предлог Европске комисије био спроведен, ролинг између ЕУ и Западног Балкана практично би био укинут. То значи да би, на пример, грађанин Србије у Француској или Немачкој користио мобилни интернет и минуте из свог домаћег пакета без додатних накнада. Истовремено, грађани ЕУ у Београду, Скопљу или Тирани имали би исте погодности. Такав потез представљао би важан корак ка интеграцији региона у јединствено дигитално тржиште ЕУ, иако земље Западног Балкана формално нису чланице Уније.

Искуство претходних реформи показује да би процес могао трајати од једне до три године, у зависности од политичке воље и динамике техничких преговора.

„Када Савет усвоји предлог, Комисија потом преговара билатералне споразуме са сваком од партнера са Западног Балкана. Предуслов за приступ ЕУ ролинг зони и укључивање у режим „Roam like at Home“ јесте потпуно усклађивање са релевантним законодавством ЕУ о ролингу. Тај део је прилично сложен, а рокови ће зависити од спремности сваког од партнера са Западног Балкана да закључе билатералне споразуме са ЕУ и обезбеде потпуно усклађивање са релевантним прописима,“ објаснио је Кардосо. За грађане региона то би значило значајно смањење трошкова путовања, посебно за пословне људе, студенте и дијаспору. За ЕУ, иницијатива има и шири политички значај, као део стратегије приближавања Западног Балкана европском тржишту и регулаторном оквиру.

(ЕУправо зајшо.рс)

Проширена Немањина улица у Рајковцу

Средствима које је издвојила из буџета градска општина Младеновац завршени су радови на реконструкцији и проширењу Немањине улице у МЗ „Рајковац“ чиме је ова важна саобраћајница постала безбеднија и функционалнија за све учеснике у саобраћају.

Мештани истичу да им уређена и проширена улица много значи, јер је решен дугогодишњи проблем уског и оштећеног коловоза а формирана је и банкана целом дужином трасе коловоза. Из градске општине Младеновац поручују да се наставља улагање у све делове наше општине како у градска тако и у сеоска подручја а све у циљу побољшања услова живота наших суграђана.

Прошесѝ пољопривредника

Блокада раскрсница тракторима

Пољопривредници из Младеновца и околине неколико дана су, на неколико саѝи, блокирали раскрсницу Краља Пејтра Првог и Славка Манојловића (ѝравац ѝрема „Газели“ и Селу Младеновцу код самачког хоѝела). Збоѝ блокаде биле су формиране киломеѝарске колоне из ѝравца Београда и Тојоле.

Разлог за блокаду саобраћаја треба тражити у незадовољству пољопривредника откупном ценом млека, смањеним количинама које последњих месец дана преузимају млекаре и увозом великих количина млека и млека у праху, које сточаре доводи да послују са великим губитком.

Протести су били мирни, без насилних испада, а редовно су пропуштала возила хитне помоћи и ватрогасце, а

окупљени имају разумевања и за мајке са малом децом и болесне који иду код лекара. Захтев пољопривредника је јасан: забрана увоза млека и млека у праху, да се настави несметан откуп млека од сточара и да надлежни размисле о повећању субвенција за млеко.

КУД „Љубомир Ивановић Геѝа“ „Геѝовани“ у срѝу Апенина

Културно уметничко друштво „Љубомир Ивановић Геѝа“ из Ковачевца, одавно се на европском тлу профилисало као један од репрезентата младеновачке културе и традиције. После бројних турнеја и учешћа на међународним фестивалима у протеклој деценији, ковачевачки односно младеновачки „Геѝовани“, ових дана били су у Италији на петодневној турнеји где су учествовали на Карневалу Castrovillari. На турнеји било је 30 чланова ансамбла који су наступили на концертима заједно са друштвима из Боливије, Шри Ланке, Албаније, Камереуна, Бугарске као и домаћих који су из места широм Италије.

Јубилеј вредан ѝажње

55. година Радио-клуба Младеновац

Прошле године Радио клуб Младеновац YU1MLA обележио је 55 година постојања и рада. Није било свечаних говора, сечења торте, угледаних званица... јубилеј смо обележили скромно такмичењем радиоаматера за Дан општине Младеновац. То је био наш мали допринос граду у коме живимо, радимо и који нас је заборавио! Да се подсетимо: после земљотреса у Црној Гори 15. априла 1979. године сву опрему, шаторе, технику, агрегате за струју, радио станице донирали смо настрадалима, а два члана нашег клуба били су у Бару на успостављању веза које су биле у потпуном прекиду. После тога следе многе ванредне ситуације попут земљотреса у Краљеву, НАТО бомбардовања где су чланови Радио клуба Младеновац 78. дана боравили на чукама и висовима широм Србије и обавештавали надлежне о полетању авиона из агресорских земаља, потом су дошле катастрофалне поплаве 2014, Обреновац итд. Годинама уназад пратимо жетву у нашој општини и у случају пожара обавештавамо ватрогасце да интервенишу. За ових више од пола века постојања несребичну помоћ смо имали од ЈНА и Цивилне заштите. Од других - ништа. За локалну самоуправу и конкурсе које су расписивали Радио клуб Младеновац ни у једном конкурсима није имао ставку где може да се „удене“. Сву опрему смо куповали сами, као и контејнер на Космају. И просторије у поткровљу Радничког универзитета су нам разваљене а сва опрема, радио станице, и школско наставни садржаји уништени и покрадени.

Ипак, позивни знак YU1MLA се и даље чује широм света захваљујући ентузијазму чланова који и поред тешкоћа опстају на овим просторима.

Радио-клуб Младеновац YU1MLA

Савети возачима

Испражњен акумулатор, чест проблем возача

Када једва упалите аутомобил помоћу клеме, природно се намеће питање: колико заправо треба возити да би се акумулатор довољно напунио и да вас сутрадан не изневери? Ауто електричари напомињу да не постоји универзалан одговор. Брзина пуњења зависи од више фактора: старости акумулатора, снаге алтернатора, спољашње температуре, па чак и броја електричних уређаја које користите током вожње.

Опште правило: У већини случајева, око 30 минута непрекидне вожње довољно је да се акумулатор напуни и омогућава следеће паљење. Ако су услови неповољнији – врло ниска температура, стар акумулатор или слаб алтернатор – препоручује се и до сат времена вожње.

Како возити: Нема потребе за форсирањем мотора или високим обртајима. Возите уобичајеним темпом и не гасите мотор током тог периода. Свако ново паљење додатно оптерећује већ ослабљен акумулатор и успорава његово пуњење. **Када је време за замену:** Ако се акумулатор често празни преко ноћи, то је знак да му капацитет опада или да

у возилу постоји скривени потрошач струје. У таквим случајевима, дужа вожња може привремено решити проблем, али неће га трајно уклонити. Већина возача ће вам рећи да је један од најчешћих криваца за зимске муке управо акумулатор.

Што је температура нижа, акумулатор је све слабији, те је неопходно да промените неке навике уколико желите да без већих проблема превазиђете зимски период и да вас акумулатор не изда у најгорем тренутку. Као што смо већ напоменули просечни животни век акумулатора је од 3 до 5 година и морате бити свесни да је то неко оптимално време током којег акумулатор може пружати задовољавајуће перформансе. Након истека животног циклуса акумулатора, најбоље што можете да урадите јесте да га замените новим, чак иако вам делује да је наизглед све у реду са старим, како бисте избегли све проблеме које може проузроковати дотрајала батерија.

Ж. М.

Мозгалица за возаче

Нако је раскрсница регулисана знаковима, травај иде првако сече правац кретања возила из супротном смера, јер у питању шински возило, које увек има предност. Последња проласка возила кроз раскрсницу је: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Знаци да воду не пијемо довољно

Вода је основна потреба организма, али и једна од навика коју најлакше занемарујемо. Осећај жеђи је већ „касни сигнал“, а тело много раније шаље поруке да му недостаје течности. Проблем је што се ти сигнали често погрешно тумаче као умор, стрес или глад. Ово су најчешћи, знаци да не уносимо довољно воде. **Честа главобоља без јасног разлога:** Блага до умерена дехидратација може изазвати главобољу јер долази до смањеног протока крви и кисеоника ка мозгу. Ако се главобоља повлачи након чаше-две воде, узрок је често управо мањак течности. **Умор и пад енергије:** Када телу недостаје воде, срце мора више да ради како би допремило кисеоник и хранљиве материје до ћелија. Резултат је осећај исцрпљености, чак и без физичког напора. **Сува кожа и усне:** Кожа је један од првих органа који реагује на мањак течности. Сувоћа, затезање и перутање често нису знак „лоше коже“, већ недовољне хидратације изнутра. **Тамна боја урина:** Светложута боја указује на добар унос течности, док тамнија нијанса сигнализира да телу недостаје воде. **Ређе мокрење:** Ако мокрите знатно ређе него иначе, организм покушава да задржи што више течности. То је јасан знак да унос воде није довољан. **Сува уста и непријатан задах:** Пљувачка има важну улогу у одржавању оралне хигијене. Када је њен проток смањен због дехидратације, чешће се јавља сувоћа уста и лош задах. **Осећај глади убрзо након оброка:** Дехидратација се често погрешно тумачи као глад. Ако често осећате потребу за грицкалицама, нарочито између оброка, могуће је да вам заправо недостаје вода. **Проблеми с концентрацијом и "магла у глави":** Чак и благи мањак течности може утицати на когнитивне функције. Теже фокусирање, спорије размишљање и осећај менталне тежине чести су симптоми недовољне хидратације. **Затвор и успорена пробава:** Вода је кључна за нормално функционисање дигестивног система. Без довољно течности, црева теже обављају своју функцију, што може довести до затвора. **Вртоглавица или осећај слабости при устајању:** Дехидратација може узроковати пад крвног притиска, нарочито при нагом устајању, што доводи до краткотрајне вртоглавице. **Колико воде је заиста довољно?** Потребе за водом нису исте за све – зависе од телесне масе, физичке активности, исхране и температуре околине. Саветују се ослушкивање сигнали тела и да се прати боја урина, али и да се вода пије током целог дана, а не тек када се јави жеђ. Ако препознајете више ових знакова у свакодневици, велика је вероватноћа да не уносите довољно течности.

Мр Рн Биљана Мушавцић

Савези: Пишу сѝручњаџи ПССС Младеноваџ

Резидба засада шљиве

Шљива се у савременој производњи орезује сваке године. Резидбом се успоставља равнотежа вегетативног пораста и рода, што обезбеђује редован принос и квалитетне плодове.

Сваком резидбом, тако и шљиве, потребно је уклонити суве, оштећене и старе, изрођене гране, као и водопије. У зависности од старости, кондиције и потенцијалне родности потребно је уклонити одређену масу грана и омогућити несметано продирање светлости у средишњи део круне. На овај начин се обезбеђује обнова родног дрвета, пораст нових гранчица и спречава огољавање грана и померања родности ка периферији круне.

Усправне гране се уклањају до основе, док се врх орезује на планирану висину, превођењем на нижу мешовиту родну грану умерене бујности. Полускелетне и скелетне гране, као носаче родних елемената, скратити на спољни прираст који заузима најповољнији угао у односу на централну осу. Горње скелете скраћивати јаче у односу на доњи скелет у циљу постизања благо конусног облика чиме се обезбеђује боља осветљеност доњих делова круне. Превише зарасле делове круне потребно је проредити.

У случају да је потребно из разлога корекције узгојног облика или подмлађивања направити пресек пречника већег од 5цм, препоручено је премазивање пресека калем воском, фитобалзамом или водоотпорним лепком за дрво, како би се спречио продор патогена. При резидби стабала која су калемљена на џанарици, која је код нас најдоминантнија подлога, уклонити резидбом изданке из кореновог врата. Код вретенастог жбуна као узгојног облика шљиве, резидбом се уклањају бујни прирасти који својим обимом прелазе половину дебљине вођице и то резом на патрљак у циљу добијања заменског младара.

Ради лакшег одржавања овог узгојног облика, пожељно је изводити резидбу на зелено средином јула, којом се уклања усправан прираст и тиме обезбеђује боља осветљеност нижих делова круне и спречава одумирање родног дрвета.

За шљиву су, као код других врста вођака, карактеристичне сортне специфичности резидбе. Код сорти склоних прерођавања, као на пример Чачанска родна, због чега долази до алтернативне родности, примењује се оштрија резидба, којом се осим избегавања алтернативности добијају плодови веће крупноће и квалитета.

Сорте као Стенлеј и Чачанска лепотица имају велики угао гранања, плодносе на кратком родном дрвету и због тога су погодне за гајење у облику вретенастог жбуна и витког вретена. Интезитет и начин резидбе зависе и од намене плодова. Оштрија резидба се изводи када је плод намењен стоној потрошњи. Умерена резидба се примењује када су плодови намењени сушењу, а блага код сорти чији су плодови намењени за прераду у ракију. Код шљиве, као и код других врста коштичаваог вођа, најчешће долази до сушења, а потом и некрозе патрљка остављених резидбом, која може да се прошири и на ткиво испод патрљка. Због тога је потребно резове, поготово веће, заштитити од спољног утицаја.

Дил. инж. Зоран Јанковић, ПССС Београд

Научници су открили молекуларни „џрекидач“

Повећава отпорност биљака на хладноћу

Научници у Јужној Кореји открили су брзи молекуларни „џрекидач“ који омоућава биљкама да џриладоге свој раст као одговор на сѝрес који изазивају ниске џемпературе. Ово откриће отивара нове могућности за развој усева отијорнијих на климатске џромене, џосебно у условима све неџредвидиве климе.

Када су изложене ниским температурама, биљке брзо прилагођавају свој унутрашњи процес како би преживеле. Хладни стрес мења хормонске сигнале у биљци, што доводи до разградње репресора ауксина, односно индол-3-сирћетне киселине (ИАА). Ауксин је један од кључних хормона раста, док је ИАА његов најважнији природни облик. Репресори у овом систему делују као својеврсни „прекидачи“, јер по потреби искључују активност одређених гена. Њихова разградња омогућава протеинима АРФ7 и АРФ19 да активира ген ЦРФ3, који помаже биљци да се прилагоди хладним условима и настави раст, чак и при ниским температурама. „Хладни стрес не успорава само раст биљака

– он преобликује хормонску сигнализацију како би се прилагодио развој корена“, објашњава вођа истраживања, професор Јунгмоок Ким са Одсека за биоенергетске науке и технологију.

Другим речима, када наступи хладноћа, биљка „искључује кочнице“ у свом хормонском систему, што јој омогућава да прилагоди раст корена и лакше преживи ниске температуре. На тај начин биљка не престаје да расте, већ се паметно прилагођава хладним условима. Како додаје, биљке се опстају захваљујући способности да повезују спољашње стресне факторе са унутрашњим развојним програмима, а ово истраживање је идентификовало један од кључних механизма који омогућава такву интеграцију. Студија, објављена у часопису Journal of Integrative Plant Biology, показује и да ниске температуре активирају хормон цитокинин, који омогућава генима ЦРФ2 и ЦРФ3 да заједнички делују и прилагоде раст корена новим условима.

Зашто је ово важно за пољопривреду?

Према подацима компаније Innova Market Insights, готово половина потрошача широм света је утицај климатских промена на производњу хране, нарочито код климатско осетљивих култура попут кафеа и какаа. Оваква сазнања додатно наглашавају по-

требу за развојем отпорнијих усева. Нестабилни временски услови, високе температуре и обилне падавине већ су довели до раста цене свежих пољопривредних производа, јасно указују на то колико климатске промене угрожавају безбедност хране и снабдевања. Резултати ове студије указују на могућност развоја биљака које могу да наставе стабилан раст чак иу хладним или непредвидивим условима. Научници истичу да би јачање ЦРФ2/ЦРФ3 сигнала или стабилизација активности АРФ протеина, путем контролисања разградње ИАА протеина, могло да обезбеди снажнији развој корена у хладним земљиштима.

Такве сорте могле би да допринесу бољем раном порасту усева, ефикаснијем усвајању хранива и одрживој пољопривреди, уз смањену употребу ђубрива. Истраживачи наводе да ова сазнања отварају простор за развој биостимуланата или синтетичких молекула који би штитили младе биљке током изненадних периода екстремне хладноће. У наредним годинама, идентификовани молекуларни механизми могли су да се послуже као основа за прецизно оплемењивање биљака и примену савремених технологија, попут ЦРИСПР-а, у развоју усева отпорнијих на климатске изазове.

Извор: Састиојци хране на џрвом месџу

Да се не заборави:

Први аутомобил у Младеновцу

Један локални извор (неформална прича) сјомиње да је породица Бацак у Младеновцу око 1930. године купила аутомобил марке Buick kabriolet као један од првих аутомобила у месту.

Buick Series 40 Roadster 1930

То је прича из локалних сећања и сматра се занимљивом чињеницом, али није потврђено званичним архивским документима. Не постоји званични записи о томе када је први аутомобил стигао у Младеновац и ко је био тачно први власник - таква информација се не појављује ни у јавно доступној локалној историји, музеју а ни у општинским архивама. Једини траг који се јавља у локалним сећањима тадашњих трговаца да је породица Бацак купила Buick kabriolet око 1930. што се често наративно преноси као „први ауто“ који је стигао у Младеновац.

Педесетих година прошлог века Опел Олимпију имали су Жика радио и тв механичар (радња му је била одмах изнад СУП-а) и чувени Влада Марковић „Фуфа“. Прва српска возачка дозвола издата је 30. јануара 1913. године а први аутомобил (Nesselsdorf, тип Б) стигао је на железничку станицу у Београду 3. априла 1903. године, а купио га је богати кућевласник Божа Радуловић који је аутомобил видео неколико месеци пре тога у Бечу и одмах је наручио један. Причало се тада у Београду да се од тих пара којим је купљен аутомобил могла купити једна комплетно опремљена кућа у престижном делу Београда. Интересантно је да се Божа није ни усудио да сам управља возилом па је фабрички механичар и возач, који је ишао уз аутомобил да обучи купца вештинама неопходним за управљање овог возила на четири точка, обучи чувеног београдског фотоцинкографа Сретена Костића, који тако постаје тако први српски возач. Остало је забележено да је возачу из Беча требало нешто више од месец дана да обучи Костића да самостално управља возилом. Након тога, Сретен је положио „возачки испит“ у Београду (пред троцланом комисијом од које је само један члан пре тога први пут видео возило) и тако постао први српски школовани шофер. Његова возачка дозвола, прва такве врсте издате у Србији, и данас се може видети у Музеју аутомобила у Београду.

Пошто у тадашњој Србији није било ни једне бензинске станице на којој би могао да купи бензин, Божа и Сретен су резервоар пунили бензином купљеним по београдским апотекама. Први српски возач Сретен Костић је касније постао шофер краља Петра, па сина краља Николе а оснивач је и Удружења београдских шофера и прве ауто школе у Београду.

Ж. Мушавић

У корак са временом

Шта ВИ може, а шта не може

Вештачка интелигенција у свакодневици (10)

Шта још нисмо рекли – а морало би да се каже

У претходних девет наставака говорили смо о предности-ма и манама вештачке интелигенције, о њеној примени, ограничењима и опасностима. Али, као и код сваке велике теме, увек остаје нешто што се подразумева, а не изговара довољно јасно. Управо ту почиње оно што недостаје у разговору о ВИ.

Најпре, недовољно говоримо о навици. Не о технологији, већ о људској навици да се ослања на оно што је лакше. ВИ не мења свет сама по себи – она појачава постојеће понашање. Ако човек тежи брзини без дубине, ВИ ће то убрзати. Ако тежи пречицама без разумевања, ВИ ће их учинити још краћим. О томе се ретко говори, а последице су далекосежне.

Недостаје и јаснији разговор о одговорности у малим, свакодневним одлукама. Не у великим, драматичним сценаријима, већ у ситницама: коме верујемо, шта преписујемо, шта прихватамо без провере. Управо ту се формира однос према ВИ. Не у теорији, већ у пракси.

Мало говоримо и о тишини. ВИ увек има одговор. Човек не мора. Постоје ситуације у којима је важно стати, размислити и не рећи ништа одмах. Та способност да се одложи одговор, да се призна незнање или несигурност – нешто је што алгоритам нема, а што је суштински људско.

Недостаје и разговор о умору. Не техничком, већ менталном. Стална доступност информација, стални одговори и стална „помоћ“ могу да створе осећај преоптерећености. ВИ може да убрза рад, али не може да процени када је човеку потребан предах. Та мера остаје лична одговорност.

На крају, можда највише недостаје разговор о смислу. Не о томе шта ВИ може, већ зашто нешто радимо. Технологија не поставља питање „има ли ово смисла“. Она само извршава. То питање мора да постави човек – сваки пут изнова.

Закључак

Нисмо рекли све о вештачкој интелигенцији, нити ћемо икада. Али оно што увек морамо да понављамо јесте да ВИ није огледало будућности, већ огледало нас самих. Оно што у њу уносимо – знање, навике, лењост или одговорност – то нам се и враћа. А избор тог односа остаје на човеку.

Серијал „Вештачка интелигенција у свакодневици“ наставићемо у следећем броју.

Припремили: ChatGPT-5.2 и Слободан Сјанковић Лицко

За љубишеље паса

Обука паса (3)

Да поновимо: сваки пас је индивидуа за себе. Стога је разумљиво да ће се пси различито занимати за сопствену физичку и менталну стимулацију, одржање врсте, чување територије, храну, одмор, удобност свог живота, за свог власника... На то колико ће пас бити погодан за обуку не зависи толико које је расе већ од његовог темперамента, степена интелигенције и пажње, његове животне доби и пола. Наравно, и генетски фактор је овде важан али не треба заборавити ни чињеницу да сви пси не реагују подједнако на исте методе учења и дресуре. Зато је, понекад, веома добро мењати технике обуке и потрудите се да их прилагодите посебностима свог посебног пса. Дакле, нема готових и инстант решења! Тако схватите и ове наше текстове који вам не нуде „готов производ“ тј. перфектно обученог пса, већ идеју и проверене начине како да до тога, али и вашом креативношћу, сами дођете.

Душан Мариновић www.natura.rs

(Наставиће се)

На данашњи дан, 27. фебруар:

280. - Рођен је римски император Константин Велики који је издао је Милански едикт о толеранцији којим је хришћанство изједначио са осталим верама, а 325. је сазвао Први васељенски сабор у Никеји на којем је створен темељ догматског и канонског система хришћанске цркве.

1887. - Умро је руски композитор и научник Александар Бородин чија су дела значајно допринело развоју руске симфоније и камерне музике. На свом животном делу, опери „Кнез Игор“ радио је 18 година.

1905. - Реорганизацијом Велике школе основан је Београдски универзитет, прва универзитетска установа у Србији.

1932. - Рођена је Елизабет Тејлор, америчка филмска глумица, добитница Оскара за филмове „Батерфилд 8“ и „Ко се боји Вирџиније Вулф“

1933. - У пожару, који су подметнули нацисти, изгорела је зграда немачког парламента, Рајхстаг, у Берлину. Оптуживши комунисте, нацисти су тај догађај искористили за обрачун с политичким опонентима.

1952. - Одржана је прва седница УН у новом сталном седишту светске организације у Њујорку.

1993. - На пружи Београд-Бар у станици Штрпци наоружани отмичари извели су из воза 20 путника, југословенских држављана муслиманске националности и одвели их у непознатом правцу.

1996. - СР Југославија је укинула санкције против Републике Српске (блокада на Дрини) уведене 4. августа 1994.

2003. - Трибунал у Хагу осудио је бившу председницу РС Биљану Плавшић на 11 година затвора, која је крајем 2002. године признала кривицу за прогон неспрског становништва током рата у БиХ.

2003. - Демографи Уједињених нација смањили су своје раније прогнозе о насељености планете за 2050-ту годину, са 9,3 на 8,9 милијарди, због повећања смртности људи од АИДС-а.

2008. - У Београду је умрла песникиња Мира Алечковић. Објавила је двадесетак књига за децу и приближно толико дела поезије и прозе за одрасле. Добитница је Ордена легије части за унапређење културне сарадње са Француском.

2012. - Француски филм „Уметник“, редитеља Мишела Азанавичијуса и амерички филм Мартина Скорсезеа „Хуго“ освојили су по пет статуа Оскара.

2013. - Папа Бенедикт XVI последњи пут се обратио верницима на Тргу Светог Петра у Риму говором пред 150.000 људи, алудирајући на неке од скандала који су обележили његово осмогодишње папство. Бенедикт је први папа који је абдицирао у последњих шест векова.

2020. - Генерални директор Светске здравствене организације Тедрос Адханом позвао земље да делују брзо како би ограничиле ширење корона вируса.

М. Г.

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

Смештаји Младеновац

063/310-205

ПЛАЦЕВИ

ПРОДАЈЕМ три плаца у Неменикућама - Сопот, укупне површине 108 ари, викенд насеље, дозвољена градња. Сва инфраструктура до плаца, прелеп поглед на Космај. На крају плаца поток и шума. КП 1063/1; 1036/2; 1064/7.

065/8222-605

РАЗНО

Смештаји Младеновац тражи млађу особу за повремени рад као спремачица, 500 динара на сат. Смештај обезбеђен.

063/310-205

ПРОДАЈЕМ КУЋУ

Породична стамбена зграда у Кораћици, Јовиска, етажно грејање, подрум, приземље и поткровље, 106м2, 36 ари, Помоћни објекат 51м2. Све легализовано. Земљиште у грађевинском подручју, асфалт, улично осветљење. Усељиво.

063/8222-603

СПОРТ

Одбојка: Прва лига Србије Младеновац - Кос. Митровица 3:2

У Спортском центру „Љубомир Ивановић-Геца“ младеновачки одбојкаши остварили су пети тријумф у низу. Гости из Косовске Митровице дошли су са великим амбицијама и жељом за победом, али већ у првом сету домаћи одбојкаши показали су одлучност и поентерску надахност тако да је завршен резултатом 25:19. Пред крај сета у игру се умешао и судија својом, како кажу играчи и тренер Младеновца Булић, неразумно одлуком „ношене лопте“ коју је само, изгледа он видео. Дошло је до жучне расправе и том приликом тренер домаћих Огњен Добрић, зарадио је жути картон.

Гости су у другом сету искористили пад концентрације домаћина и изједначили у сетовима 20:25. Трећи сет је показао сав квалитет и посвећеност игри домаћина и рекло би се рутински припао одбојкашима Младеновца 25:18. Четврти период игре показао је да се гости не предају, заиграли су свом снагом и бољим сервисом и одбра- ном дошли до 17:25. У тај брејку гости нису имали решење за супериорну игру и доминацију у блоку изабраника тренера Булића о чему говори и резултат 15:10.

После пете победе младеновачани остају у борби за Супер лигу Србије у коју улазе прве две екипе са табеле. У наредном колу у суботу одбојкаши Младеновца састају се са екипом „Партизана“ у Бачу у петак, 27. фебруара.

И поред добрих резултата и победа једва тридесетак гледалаца је пратило овај занимљив сусрет.

И на крају, нешто што треба забележити. Кров спортског центра је прокишњавао на више места и само захваљујући деци која су редовно брисала паркет од воде избегнуте су могуће повреде играча.

Ж. М.

Табела после 19. кола

1		Ribnica	20	17	3	57	25	+32	48
2		Novi Pazar	19	15	4	51	26	+25	44
3		Mladenaovac	19	15	4	50	29	+21	40
4		Lucky Star	20	14	6	46	31	+15	38
5		Spartak (Lj)	19	13	6	48	27	+21	42
6		Partizan (B)	19	12	7	41	27	+14	35
7		Smederevo Carina	19	11	8	40	33	+7	32
8		Vranje 1093	19	10	9	35	39	-4	28
9		Kosovska Mitrovica	19	7	12	33	43	-10	22
10		Dunav Volley	19	6	13	28	39	-11	21
11		Klek SrbijaKume	19	5	14	28	48	-20	16
12		Sloven	19	4	15	30	49	-19	18
13		Ujice	19	3	16	20	51	-31	11
14		Novi Sad	19	2	17	14	54	-40	7

Карате

„Трофеј ИСКРА 2026“ - Подгорица

У викенду за нама Карате клуб „Селтерс“ учествовао је на интернационалном турниру у Подгорици (Црна Гора) под називом „Трофеј Искра 2026“. Каратисти из Младеновца наступили су са квалитетним такмичарима што је резултирало добрим борбама у јакој међународној конкуренцији. КК „Селтерс“ узео је учешће у оквиру тима БКС (Београдског Карате Савеза) са девет такмичара.

На овом квалитетном турниру наступило је 500 такмичара, 47 екипа из четири земље, одржано је 657 борби. Медаље које су освојене су могле бити и сјајније јер су опет нијансе биле пресудне, тако да генерални утисак мечева је позитиван превасходно јер су такмичари из Младеновца борили за наш Тим и за Тим БКС-а.

Резултати: Данило Јовановић / кумите наде У13 -50кг / 3. место, Нина Лукић / кумите пионирке У11 -36кг / 3. место, Ања Стевановић / кумите јунорке -48кг / 3. место, Магдалена Пејчић / кумите јуниорке -59кг / 3. место. Сениори: Барриер / кумите У10 -34кг, Нина Николић / кумите У11 -44кг, Ања Павловић / кумите У13 -39кг, Јовановић Мила / кумите кадеткиње -61кг, Матео Трифуновић / кумите У11 -35кг.

Такмичари „Селтерса“ приказали су борбеност и сјајан карате, оцена је свих присутних, судија и публике. Тренери „Селтерса“ Данило Гајић и Елена Стевановић били су ангажовани испред Карате савеза Србије да воде екипу и мечеве.

Ово такмичење је имало за сврху подизање форме такмичара за предстојећа такмичења како национална тако и интернационална и рад на детаљима и контролу постојеће форме. У наредном периоду предстоји анализа мечева и припремање за густ календар у марту, априлу и мају месецу.

КК Селтерс

Pridruži se Atletskom Klubu Mladenaovac!
Treninzi za decu i mlade od 5 godina i starije.

Atletski klub Mladenaovac vrši upis novih članova tokom cele godine!
Dođite da se bavimo atletikom, igramo i treniramo zajedno! Tako ćete steći kondiciju, snagu, brzinu i, najvažnije, zabavićemo se! Svi ste

Postani mali atletičar!

Atletski Klub Mladenaovac

MILOŠ TRIVUNOVIĆ
064/2960639

MIRJANA LEKIĆ
060/5287008